

Bruxelles, 24.9.2018
SWD(2018) 423 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

Raportul de alertă timpurie pentru România

care însoțește documentul

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

privind punerea în aplicare a legislației UE privind deșeurile, care include raportul de alertă timpurie pentru statele membre care riscă să nu își îndeplinească obiectivul de a pregăti pentru reutilizare/reciclare 50 % din deșeurile municipale până în 2020

{COM(2018) 656 final} - {SWD(2018) 413 final} - {SWD(2018) 414 final} -
{SWD(2018) 415 final} - {SWD(2018) 416 final} - {SWD(2018) 417 final} -
{SWD(2018) 418 final} - {SWD(2018) 419 final} - {SWD(2018) 420 final} -
{SWD(2018) 421 final} - {SWD(2018) 422 final} - {SWD(2018) 424 final} -
{SWD(2018) 425 final} - {SWD(2018) 426 final}

1. Introducere

Prezentul raport de alertă timpurie face parte din raportul global privind punerea în aplicare al Comisiei și este elaborat cu scopul de a furniza asistență statelor membre care riscă să nu își îndeplinească obiectivul de a pregăti pentru reutilizare/reciclare 50 % din deșeurile municipale până în 2020, prevăzut la articolul 11 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2008/98/CE. Acesta se bazează pe sprijinul furnizat anterior de Comisie statelor membre pentru a le ajuta să se conformeze¹ legislației UE din domeniul gestionării deșeurilor municipale. Pe această bază au fost elaborate foi de parcurs specifice fiecărei țări², pentru statele membre în cauză.

Evaluarea care susține raportul de alertă timpurie se bazează pe un proces transparent de colaborare, la care iau parte statele membre în cauză, și pe o analiză aprofundată a celor mai recente evoluții în materie de politici. De asemenea, evaluarea a necesitat consultări ample cu autoritățile responsabile cu gestionarea deșeurilor.

Acțiunile posibile identificate în cursul acestui proces se bazează pe cele mai bune practici existente și sunt menite să sprijine statele membre să își îndeplinească obiectivul de a pregăti pentru reutilizare/reciclare 50 % din deșeurile municipale până în 2020; prin urmare, aceste acțiuni se axează pe măsuri de politică ce pot fi întreprinse pe termen scurt. Ar trebui să se considere că aceste acțiuni vin în completarea celor recomandate în foile de parcurs care au fost întocmite în cadrul activităților de promovare a conformității, care le precedă, și în completarea recomandărilor formulate în evaluarea periodică a punerii în aplicare³.

2. Constatări principale

În 2016, România a raportat către Eurostat o rată de reciclare (inclusiv compostarea) de 13 %, în timp ce rata sa de eliminare prin depozitare a fost de 69 %, una dintre cele mai mari din Europa. În urma unei analize a politicilor existente și a celor planificate în mod cert în domeniul gestionării deșeurilor, se consideră că România riscă să nu își îndeplinească obiectivul de a pregăti pentru reutilizare/reciclare 50 % din deșeurile municipale până în 2020.

Evaluarea⁴ care stă la baza raportului de alertă timpurie a formulat următoarele concluzii:

- în România, serviciul de colectare separată a deșeurilor, inclusiv a celor biologice, nu este pus în practică în suficientă măsură;
- nu există suficiente stimulente economice pentru a renunța la eliminare;
- în ceea ce privește ambalajele, schemele de răspundere extinsă a producătorilor nu sunt eficiente și nu acoperă integral costurile colectării separate;

¹ http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/support_implementation_1st_phase.htm

² Foaia de parcurs pentru România:

http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/pdf/RO_Roadmap_FINAL.pdf

³ http://ec.europa.eu/environment/eir/country-reports/index2_en.htm

⁴ Eunomia Research & Consulting *et al.* (2018), „Study to identify Member States at risk of non-compliance with the 2020 target of the Waste Framework Directive and to follow up phase 1 and 2 of the compliance promotion exercise. The early warning report: Romania.” („Studiu de identificare a statelor membre care riscă să nu își îndeplinească obiectivul prevăzut de Directiva-cadru privind deșeurile pentru 2020 și de monitorizare a fazelor 1 și 2 ale exercițiului de promovare a conformității. Raportul de alertă timpurie: România.”

- lipsește în continuare infrastructura necesară;
- sunt necesare investiții mai mari în proiecte aflate pe trepte mai înalte ale ierarhiei deșeurilor (de exemplu, reciclarea), care să nu se limiteze la tratarea deșeurilor reziduale și
- implicarea cetățenilor în colectarea separată este foarte scăzută.

Tabelul de mai jos enumeră posibile acțiuni menite să sprijine eforturile depuse de România pentru a asigura o mai bună gestionare a deșeurilor.

IMAGINE DE ANSAMBLU A POSIBILELOR MĂSURI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A PERFORMANȚEI
Planuri de gestionare a deșeurilor
1) Efectuarea în timp util (până la sfârșitul anului 2018) a actualizărilor planurilor județene de gestionare a deșeurilor care se impun în urma adoptării Planului național de gestionare a deșeurilor.
Schemele de răspundere extinsă a producătorilor (REP)
2) Instituirea și asigurarea respectării unui sistem național competitiv al organizațiilor colective („clearing house”) pentru ambalaje, în conformitate cu principiile stabilite în Directiva-cadru privind deșeurile revizuită ⁵ cu titlu de cerințe minime generale pentru răspunderea extinsă a producătorilor (REP). Sarcinile care trebuie să fie atribuite acestei autorități ar include: <ul style="list-style-type: none"> • colectarea și raportarea datelor naționale privind producția și reciclarea/recuperarea ambalajelor; • monitorizarea și auditarea schemelor REP pentru ambalaje; • stabilirea cotelor de piață și a obligațiilor fiecărei scheme REP; • urmărirea activităților producătorilor care nu fac parte din nicio schemă REP. <p>Sistemul național competitiv al organizațiilor colective ar urma să înființeze și să gestioneze un registru național pentru producători, importatori și comercianți, acționând astfel pentru descurajarea operatorilor care au un comportament oportunist. De asemenea, auditarea schemelor REP ar urma să permită sistemului național competitiv al organizațiilor colective să verifice dacă sunt îndeplinite cotele de reciclare.</p>
3) Introducerea, în legislația relevantă, a unui temei juridic pentru crearea unui sistem național competitiv al organizațiilor colective („clearing house”) pentru deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) ⁶ .
4) Cerința ca producătorii de ambalaje să fie auditați de o societate de audit terță, însoțită de amenzi pentru orice încălcare.

⁵ Directiva (UE) 2018/851 de modificare a Directivei 2008/98/CE.

⁶ Notă: deși nu este de așteptat să se aplice metoda de calcul 2 pentru DEEE, trebuie să se ia măsuri imediate în legătură cu acest important flux de deșeuri și se pot stabili anumite paralelisme cu acțiunea solicitată cu privire la ambalaje.

5) Introducerea unor obligații financiare în sarcina producătorilor care să acopere costurile legate de toate aspectele gestionării deșeurilor necesare pentru îndeplinirea obiectivelor de reciclare (colectarea separată, operațiunile de sortare și tratare, furnizarea de informații deținătorilor de deșeuri, colectarea de date și operațiunile de raportare etc.).

6) Definierea clară a sferei geografice a fiecărei scheme REP.

Colectarea separată

7) Elaborarea de standarde naționale minime în materie de servicii de colectare a deșeurilor (inclusiv a celor biologice) care să precizeze, de exemplu, tipul de containere și volumul acestora, frecvența minimă și maximă a colectării și tipul de vehicul utilizat, ținând seama de tipul fondului de locuințe, de caracteristicile climatice etc.

8) Întocmirea unui „plan de acțiune pentru serviciile de colectare”, care să încurajeze trecerea la servicii de colectare de la ușă la ușă ori de câte ori este indicat, cu scopul de a spori participarea, a mări ratele de captare și a reduce contaminarea.

9) Punerea în aplicare a cerințelor privind asigurarea serviciilor de colectare pentru spațiile comerciale, deoarece acest lucru ar putea contribui la asigurarea faptului că întreprinderile își separă fluxurile de deșeuri și contractează serviciile de colectare adecvate.

Stimulente economice

10) Punerea în aplicare a taxei de depozitare a deșeurilor în cel mai scurt termen posibil.

11) Instituirea unui mecanism de sancționare a autorităților locale care nu implementează serviciile de colectare necesare, precum și a unui mecanism suplimentar care să prevadă aplicarea de amenzi autorităților locale care nu își îndeplinesc obiectivele în materie de reciclare.

12) Analiza și clarificarea veniturilor realizate din deșeuri datorate la Fondul pentru mediu din România, precum și a cheltuielilor cu deșeurile. În cadrul analizei, este indicat să se examineze modul în care ar putea fi utilizate fondurile astfel încât să ofere un sprijin optim pentru gestionarea deșeurilor.

13) Să se aibă în vedere introducerea unei scheme de restituire a garanției pentru recipientele pentru băuturi, ca modalitate de a spori captarea de materiale de calitate superioară.

Furnizarea de asistență tehnică autorităților locale

14) Dezvoltarea, la nivel național, a unui sistem care să asigure asistență tehnică pentru municipalități, în special în domeniile următoare:

- a. alegerea serviciilor de colectare;
- b. achizițiile publice de servicii;
- c. gestionarea serviciilor;
- d. campanii de comunicare,

însoțit de schimbul activ de idei și bune practici care pot îmbunătăți eficiența în ceea ce privește reducerea costurilor și îmbunătățirea performanței.

Comunicare și sensibilizare

15) Elaborarea unui set de materiale naționale de comunicare adresate opiniei publice și destinate utilizării la nivel local, care să transmită mesaje clare și coerente și să pună un accent special pe deșeurile biologice. Aceste materiale ar trebui să fie utilizate în cadrul unei campanii de sensibilizare și să fie publicate în broșuri și afișate la centrele de colectare și reciclare a deșeurilor.

Cheltuirea fondurilor UE

16) Să se asigure faptul că fondurile sunt distribuite astfel încât cheltuielile să ofere un raport cost-beneficii avantajos și că sunt alocate activităților și echipamentelor cu cele mai mari șanse de a permite obținerea rezultatelor imperios necesare, și anume sporirea captării deșeurilor reciclabile uscate prin intermediul sistemelor de colectare și reducerea ratelor pierderilor ulterioare, precum și o mai bună gestionare a deșeurilor biologice. În cea mai mare parte, este de așteptat ca fondurile UE să fie direcționate la un nivel optim către colectarea și tratarea deșeurilor biologice, precum și către centrele de reciclare sau centrele de colectare și reciclare, acolo unde este necesar.

17) De asemenea, fondurile UE ar putea fi direcționate către tranziția de la taxele fixe pentru deșeuri la scheme de plată în funcție de cantitatea de deșeuri generată, către stabilirea unor standarde naționale minime în materie de servicii de colectare a deșeurilor și a unor standarde minime pentru centrele de reciclare, precum și către elaborarea unui program de consolidare a capacităților.